

Чернишова Таїсія Миколаївна,
кандидат біологічних наук, ст. викладач

Житомирський національний аргоекологічний університет,
м. Житомир, Україна, e-mail: taisiya_1983@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АГРОТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ ЖИТОМИРСЬКОГО РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ АГРОСАДИБИ «ПОЛІСЬКА ХАТА»)

У статті на прикладі діяльності культурно-мистецького центру «Поліська хата» було проаналізовано особливості формування та структурно-функціональні характеристики туристичного продукту сільського туризму у Житомирському регіоні, а також проведено аналіз економічної діяльності агросадиби «Поліська хата» за три останні роки з врахуванням усіх видів діяльності.

Мета. Аналіз економічної діяльності агросадиби «Поліська хата» та особливостей формування і структурно-функціональних характеристик туристичного продукту сільського туризму регіону.

Методика. Для досягнення мети використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження: методи системного та статистичного аналізу, узагальнення та систематизації. У процесі дослідження використано літературні джерела з питань сільського туризму в Житомирській області та у країні, Інтернет-ресурси.

Результати. Проаналізувавши діяльність агросадиби «Поліська хата» за три роки можна зробити такі висновки, що: активність відпочиваючих припадає квітень – липень, з найбільшою кількістю туристів у травні; найбільш затребуваними послугами є: обід, майстер класи, розваги, придбання сувенірів, проведення квестів; найвищий дохід зафіксований у травні 2016-2018 років та жовтні 2018 року. Результати дослідження свідчать про те, щоб привабити сучасного туриста та розширити цільову аудиторію потрібно постійно працювати над розширенням асортименту надання послуг. Тому на сучасному етапі при створенні і формуванні якісного та прибуткового туристичного продукту у сільському туризмі в регіоні потрібно врахувати різні інтереси та вподобання туристів, різну вікову та цільову аудиторію, а також постійно працювати над розширенням асортименту надання послуг.

Наукова новизна. Вперше проаналізована діяльність культурно-мистецького центру «Поліська хата» та проведено статистичний аналіз її економічної діяльності і особливостей створення туристичного продукту.

Практична значимість одержаних результатів полягає в тому, що пропозиції щодо розвитку та створення туристичного продукту в сільському туризмі, можуть бути використані на регіональному рівні для удосконалення територіальної організації туристичного комплексу.

Ключові слова: сільський туризм, туристичний продукт, агросадиба, економічна діяльність.

УДК 379:85

Чернышова Таисия Николаевна,
кандидат биологических наук

Житомирський національний аргоекологічний університет, м.
Житомир, Україна, e-mail: taisiya_1983@ukr.net

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ АГРОТУРИСТИЧЕСКОГО ПРОДУКТА ЖИТОМИРСКОГО РЕГИОНА (НА ПРИМЕРЕ АГРОУСАДЬБЫ «ПОЛЕССКИЙ ДОМ»)

В статье на примере агроусадьбы «Полесский дом» были проанализированы особенности формирования и структурно-функциональные характеристики туристического продукта сельского туризма в Житомирском регионе, а также проведен анализ экономической деятельности агроусадьбы «Полесский дом» за три последних года с учетом всех видов деятельности.

Цель. Анализ экономической деятельности агроусадьбы «Полесский дом» и особенностей формирования и структурно-функциональных характеристик туристического продукта сельского туризма региона.

Методика. Для достижения цели использовался комплекс взаимодополняющих методов исследования: методы системного и статистического анализа, обобщения и систематизации. В процессе исследования использованы литературные источники по вопросам сельского туризма в Житомирской области и в стране, Интернет-ресурсы.

Результаты. Проанализировав деятельность агроусадьбы «Полесский дом» за три года можно сделать следующие выводы, что: активность отдыхающих приходится апрель - июль, с наибольшим количеством туристов в мае; наиболее востребованными услугами являются: обед, мастер-классы, развлечения, покупки сувениров, проведение квестов; высокий доход зафиксирован в мае 2016-2018 годов и октябре 2018 года. Результаты исследования свидетельствуют о том, чтобы привлечь современного туриста и расширить целевую аудиторию нужно постоянно работать над расширением ассортимента предоставляемых услуг. Поэтому, на современном этапе, при создании и формировании качественного и прибыльного туристического продукта в сельском туризме в регионе необходимо учитывать различные

интересы и предпочтения туристов, разную возрастную и целевую аудиторию, а также постоянно работать над расширением ассортимента предоставляемых услуг.

Научная новизна. Впервые проанализирована работа агроусадьбы «Полесский дом» и проведен статистический анализ ее экономической деятельности, особенностей создания туристического продукта.

Практическая значимость исследования заключается в том, что предложения по развитию и созданию туристического продукта в сельском туризме, могут быть использованы на региональном уровне для совершенствования территориальной организации туристического комплекса.

Ключевые слова: сельский туризм, туристический продукт, агроусадьба, экономическая деятельность.

UDC 379:85

Chernyshova Taisiya Nikolaevna,
Candidate of Biological Sciences

National Agroecological University, Zhytomyr, Ukraine,
e-mail: taisiya_1983@ukr.net

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF AGRO-TOURIST PRODUCT OF THE ZHITOMIR WORLD (ON THE EXAMPLE OF AGRICULTURAL HOUSE "POLESSKY DOM")

In the article on the example of activity of cultural and art center the "Polesye house" forming features and structural-functional descriptions of tourist product of rural tourism were analysed in the Zhytomyr region, and also the analysis of economic activity of агроусадьбы is conducted the "Polesye house" for three last years taking into account all types of activity.

Goal. Analysis of economic activities at the agriturismo "Polesye house " and specific features of formation and structural-functional characteristics of the tourist product of rural tourism in the region.

Method. For this purpose we used a range of complementary research methods: methods are systematic and statistical analysis, generalization and systematization. In the process of research used literary sources for rural tourism in Zhytomyr region and in the country, and Internet resources.

Results. Analyzing the activities of the "Polesye house " farm for three years, we can conclude that: holidaymakers are active in April - July, with the largest number of tourists in May; the most popular services are: lunch, master classes, entertainment, souvenir shopping, quests; the highest revenue was recorded in May 2016-2018 and October 2018.

The results of the study indicate that, in order to attract the modern tourist and to increase the target audience you need to constantly work on expanding the range of services. Therefore, at the present stage in the creation and establishment of a quality and profitable tourist product in rural tourism in the region must take into account different interests and preferences of tourists of different age and target audience and constantly work on expanding the range of services.

Scientific novelty. For the first time analyzed the activities of the cultural arts center, "Polesye house " and performed a statistical analysis of its economic activities and peculiarities of the tourist product.

Practical significance of the obtained results lies in the fact that proposals for the development and creation of tourist product in rural tourism, can be used at the regional level for improvement of territorial organization of the tourist complex.

Key words: rural tourism, tourist product, property, economic activity.

Вступ. Пріоритетність розвитку сільського туризму як в Україні, так і Житомирському регіоні зумовлюється нагальною необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем сучасного села та його занепаду. Адже за роки незалежності України в сільській місцевості спостерігається зменшення населення, зростання безробіття, масовий виїзд молоді у міста.

Адже сільський туризм може виступати важливим чинником стабільного динамічного збільшення надходжень до бюджету громади, активізації розвитку багатьох галузей економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство тощо) як окремо кожного регіону так і країни в цілому.

Постановка проблеми. Житомирщина – це поліський край із гарними можливостями для розвитку сільського зеленого туризму. Проте, не зважаючи на наявні передумови, регіон значно відстає у розвитку цього виду туризму від інших з областей України. Однією із причин є відсутність системних досліджень можливостей для розвитку такого виду туризму та аналізу діяльності зелених садиб на Житомирщині. Тому ця тема є досить актуальною для детального вивчення. Для дослідження було обрано одну з найперспективніших агроусадьб - культурно-мистецький центр «Поліська хата».

Аналіз останніх публікацій. Протягом останніх десятиліть багатьма вітчизняними вченими проведено цілий ряд досліджень у сфері сільського туризму і розроблені

практичні рекомендації для сільського туризму. Серед науковців, що займаються дослідженнями з даної проблеми, можна відзначити О. Бейдика, В. Васильєва, П. Горішевського, С. Гуткевича, В. Зінька, М. Кострицю, М. Рутинського, М. Товта, М. Шмагельську, С. Щербака та інших [1, 5, 6, 8, 10, 14, 15, 16].

Також щодо питань сільського туризму як перспективному напрямку розвитку підприємництва на селі, присвячено ряд праць вітчизняних учених: В. Бирковича, О. Березіна, М. Габи, О. Довгала, М. Маліка, С. Тищенко [2, 3, 4, 7, 11, 12, 13].

Як зазначають М. Рутинський та Ю. Зінько, розвиток масової практики організації сільського туризму випереджає його теоретичне осмислення й нормативне трактування. Так, на сьогодні певні суперечки існують навіть щодо офіційного змістовного тлумачення поняття «сільський туризм» [10]. Природний туризм, м'який туризм, зелений туризм, біологічний туризм, екологічний туризм, екологічно відповідальний туризм, і інші терміни часто використовуються в літературі.

Метою даної статті є на прикладі діяльності культурно-мистецького центру «Поліська хата», проаналізувати особливості формування та структурно-функціональних характеристик туристичного продукту сільського туризму регіону.

Виклад матеріалу дослідження. Житомирщина є регіоном на Поліссі, якому притаманне збереження культурних звичаїв та традицій через пропагування сільського зеленого туризму.

У с. Городському Коростишівського району є агросадиба – культурно-мистецький центр «Поліська хата», яка є добре відомою за межами області і розташована за 100 км від Києва та 50 км від Житомира.

Основні види послуг, які надаються такі: екскурсії для дітей, молоді, дорослих; піші та велосипедні погулянки; поїздки на возі та санях; театралізовані народні свята та вечорниці у автентичному оформленні; майстер-класи з різних видів декоративно-прикладного мистецтва: писанкарство, вишивка, розпис по склу, художня обробка шкіри, декоративний розпис, витинанка тощо; пленери для художників, учнів та студентів художніх навчальних закладів; організація святкових дійств, родинних свят, корпоративів, пікніків; ночівля в хатині для подружжя або компанія з 4-х - 6-ти осіб; для відпочиваючих є всі можливості для збирання лісових ягід, грибів, лікарських трав та рибальства в р. Тетерів; зоокуточок (ручні тварини – баранчики, кролики, свинки та кіт Вінсент Ван-Гог).

Основні масові заходи, які проводяться на території агросадиби є різноманітними. Зокрема в культурно-мистецькому центрі «Поліська хата» було започатковано етно-фестиваль «Житичі», який вже проходить кілька років поспіль.

Аналіз економічних аспектів діяльності культурно-мистецького центру «Поліська хата». Було проаналізовано економічні аспекти діяльності культурно-мистецького центру «Поліська хата» за три роки, починаючи з 2016. Як видно з рис. 1. спостерігається сезонна активність відпочиваючих. Найменша їх кількість становить у прохолодну пору року. Зокрема у зимові місяці та березень, жовтень, листопад. Така активність пов'язана перш за все з кліматичними умовами регіону та літнім сезоном відпусток. За три роки найбільша кількість відпочиваючих припадає на травень і становить в середньому 979 чоловік у місяць. Ще відносно висока активність туристів у червні та липні і становить в середньому 389 чоловік. У липні велика кількість відпочивальників пов'язана з проходження етно-фестивалю «Житичі». Далі чисельність туристів зменшується різко у 2016 році, а 2017-2018рр. збільшується у жовтні. Збільшення кількості відпочиваючих у вересні-жовтні 2018р. пов'язано з розширення спектра послуг, зокрема введення такої розваги, як квест. Щодо загального доходу від послуг, які надає культурно-мистецький центр «Поліська хата», то найбільший рівень доходів припадає на травень місяць (рис. 2). Як видно з діаграми потік туристів починає збільшуватися з квітня з різкими збільшення у травні. Така картина є логічною, оскільки у травні найбільший вплив відпочиваючих у садибі, і відповідно кількість послуг наданих збільшується. За 2018р дохід становив 59980грн, порівняно з іншими роками, де сума доходів становила 9500грн.

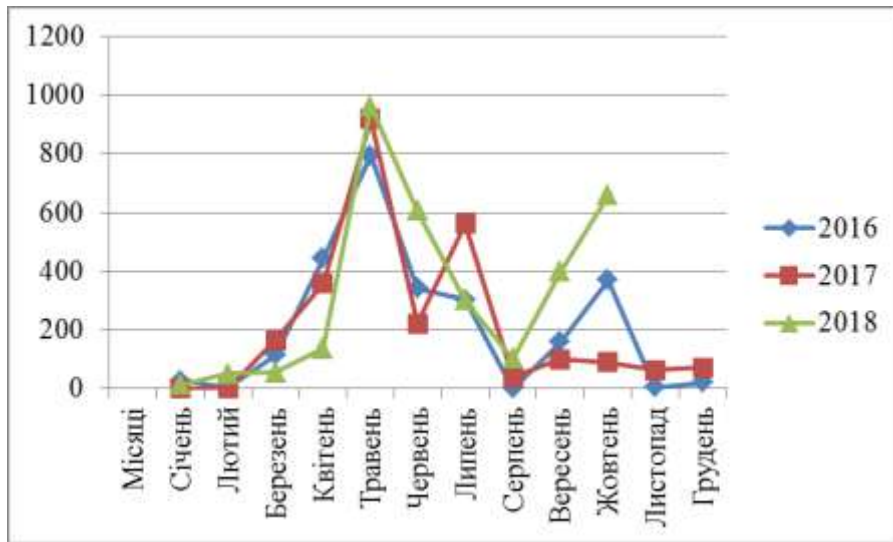

Рис. 1. Динаміка чисельності туристів за 2016-2018рр. у агросадибі «Поліська хата»

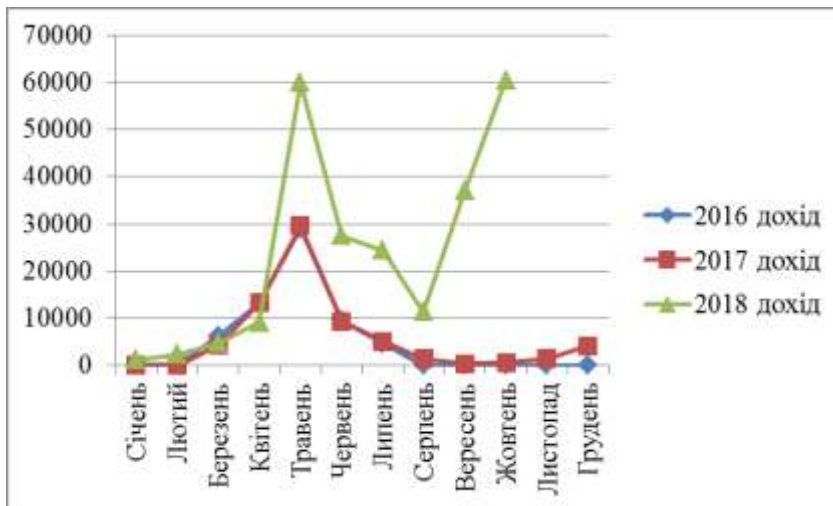

Рис. 2. Дохід за 2016-2018рр. у агросадибі «Поліська хата»

Взагалі якщо порівнювати доходи за кожний місяць за останній рік, то видно, що вони різко збільшилися у порівнянні з доходами за 2016-2017рр. Така ситуація, на мою думку, має кілька пояснень. По перше сільський зелений туризм набуває все більшої популярності серед населення різних вікових груп, зокрема і школярів. По друге господарі садиби прикладають багато зусиль для просування на туристичному ринку свого турпродукту. Це і участь у різних міських святах, особиста реклама, розширення асортименту послуг, проведення на території садиби фестивалів та різних свят (хрестини, родини, весілля, дня народження, випусків). Також вплинув фактор зростання цін на послуги, які надає агросадиба.

На рис. 3. зображено асортимент послуг, який був наданий протягом 2016 р. Як видно найбільше відпочиваючі замовляли таку послугу, як обід (вона становить 29% від загальної кількості наданих послуг). На другому місці проведення різних майстер класів, що становить відповідно 21%. Третє місце займають одночасно три послуги: придбання сувенірів – 18%, катання на конях – 15% та розваги – 16%. Решта послуг, такі як проживання, сніданок, обід, музики були епізодичними.

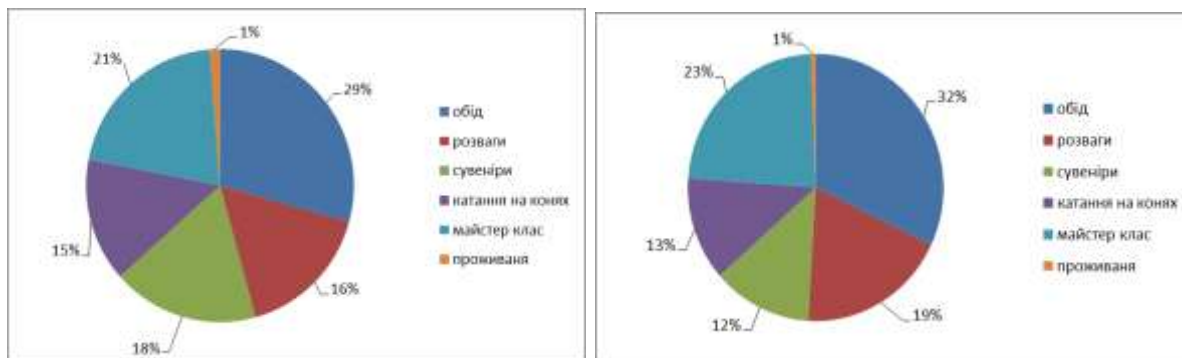

Рис. 3. Розподіл надання послуг за 2016-2017 роки у агросадибі «Поліська хата»

У 2017 р. можна спостерігати аналогічну картину розподілу надання послуг (рис. 3). Коливання процентного числа незначне. Так такі послугу, як обіді розваги стали замовляти лише на три відсотки більше, ніж у минулому році, а майстер класів та – на два відсотки. А такі послуги, як придбання сувенірів та катання на конях стали замовляти на два та шість відсотків відповідно менше.

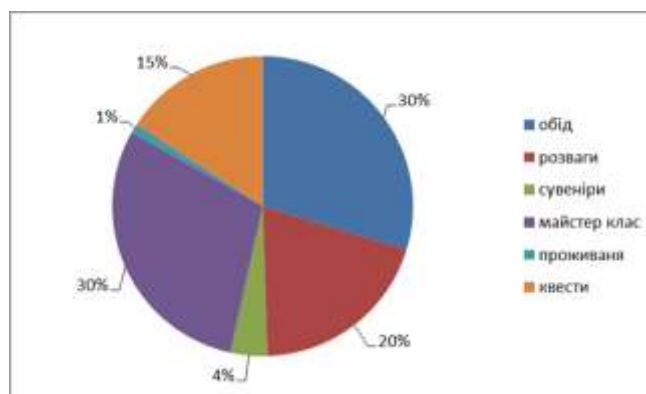

Рис. 4. Розподіл надання послуг за 2018 рік у агросадибі «Поліська хата»

Що стосується надання послуг у 2018 р. (рис. 4), то тут картина суттєво змінилася, я зв'язку з розширення асортименту послуг господарями садиби і введення такої цікавої розваги, як квести на різну тематику. Проведення квестів дало можливість залучити ширшу аудиторію для відвідування агросадиби, зокрема школярів, які надзвичайно полюбляють такого роду розваги. Проведення квестів у надання послуг за десять місяців 2018 року становить 15%. А це великий відсоток, якщо враховувати, що квести господарі садиби почали проводити лише з вересня 2018 року. Тобто за вересень-жовтень це послуга, яка найбільше користувалися попитом. Також обід і майстер класи займають провідне місце у наданні послуг, їх процентне число становить 30%.

Висновки і перспективи дослідження. Проаналізувавши діяльність культурно-мистецького центру «Поліська хата» за три роки можна зробити такі висновки, що: активність відпочиваючих припадає на квітень – липень, з найбільшою кількістю туристів у травні; найбільш затребуваними послугами є: обід, майстер класи, розваги, придбання сувенірів, проведення квестів; розширення асортименту послуг, а саме розроблення квестів, дало можливість розширити цільову аудиторію, збільшити кількість відпочиваючих та збільшити дохід у осінньо-зимовий період; найвищий дохід зафіксований у травні 2016-2018рр. та жовтні 2018р. Так з результатів дослідження впливає: щоб привабити сучасного туриста та розширити цільову аудиторію потрібно постійно працювати над розширенням асортименту надання послуг. Адже сучасному вимогливому туристу вже потрібно не лише проживання у сільській місцевості, а цікаво проведений час з зануренням в історію побуту українців, їх обрядів та звичаїв, яких вони дотримувалися протягом століть. Тому на сучасному етапі при створенні і формуванні якісного та прибуткового туристичного продукту у сільському зеленому туризмі в регіоні

потрібно врахувати різні інтереси та вподобання туристів, різну вікову та цільову аудиторію, а також постійно працювати над розширенням асортименту надання послуг.

Список використаних джерел

1. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2009. 400с.
2. Березін О. М. Мале підприємництво та зелений туризм: перспективи розвитку / О.М. Березін // Вісник ДІТБ. 2007. № 11. С. 93-96.
3. Биркович В. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України // Стратегічні пріоритети. - 2008. - №1(6). - С.138-143.
4. Габа М. І. сільський зелений туризм – перспективний вид туризму для реформування економіки тукраїни // Екологічні проблеми Інтелект ХХІН №2. 2016. С 88-94.
5. Гуткевич С. О. Привабливість Українських Карпат: сільський зелений туризм / С. О. Гуткевич, М. І. Габа, М. Д. Корінко. – К.: НУХТ, 2016.
6. Горішевський П. В., Васильєв В. П., Ю. В. Зінко Сільський зелений туризм: організація гостинності на селі: Підручник. Івано-Франківськ: Місто-Н, 2003. 158с.
7. Довгаль О. В. Сільський туризм як перспективний напрям підприємництва у соціально-економічному механізмі розвитку села // Бізнес-Інформ. - 2013. - №4. - С.316-320.
8. Костриця М. М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика : монографія / М.М. Костриця. - Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196с.
9. Малік М. Й. Сільський агарний туризм як чинник розвитку сільських територій України / М. Й. Малік, Л.В. Забуранна // Економіка АПК: [міжнар. наук.-виробн. журнал]. -2012. - №5. - С.110-115.
10. Рутинський М. Й., Зінко Ю. В. Сільський туризм. К.: Знання, 2006. 271с.
11. Тищенко С.В. Становлення сільського зеленого туризму на теренах Житомирщини. Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки : збірник наукових праць. Суми, 2018. . Вип. 9. С. 176–183.
12. Тищенко С.В. Сільський зелений туризм в контексті розвитку нетрадиційної форми господарювання. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки. № 8. – С. 293 – 301.
13. Тищенко С.В. Перспективи розвитку сільського туризму на Житомирщині // Туризм та курорти: досвід Ізраїлю для України: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. К.: Альфа-ПІК, 201. С.84-87.
14. Товтп М. Правове регулювання та стандарти сільського туризму. Досвід окремих країн, проблеми законодавства України // Відпочинок в українському селі. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби. 2003. Вип. 5. Туризм сільський зелений. № 1. С. 9 – 15.
15. Шмагельська М.О. Фактори розвитку сучасного сільського зеленого туризму / Шмагельська М.О. // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – №176. – С.95-97.
16. Щербак С. Д. Розвиток сільського зеленого та екологічного туризму на Українському Поліссі. Туризм сільський зелений. 2007. № 4. 30с.

References

1. Beydyk O. O. Rekreatsiyni resursy Ukrainy: navch. posib. Kyviv: Al'terpres, 2009. 400s.
2. Berezin O. M. Male pidpryyemnytstvo ta zelenyy turyzm: perspektivy rozvytku / O.M. Berezin // Visnyk DITB.— 2007.— № 11.— S. 93-96.
3. Byrkovych V. Sil's'kyy zelenyy turyzm - priorytet rozvytku turystychnoyi haluzi Ukrainy // Stratehichni priorytety. - 2008. - №1(6). - S.138-143.
4. Haba M. I. sil's'kyy zelenyy turyzm – perspektyvnyy vyd turyzmu dlya reformuvannya ekonomiky tukrayiny // Ekolohichni problemy Intelekt KhKhIN #2. 2016. S 88-94.
5. Horishevs'kyy P. V., Vasyly'ev V. P., Yu. V. Zin'ko Sil's'kyy zelenyy turyzm: orhanizatsiya hostynnosti na seli: Pidruchnyk. Ivano-Frankivs'k: Misto-N, 2003. 158s.
6. Hutkevych S. O. Pryvablyvist' Ukrainys'kykh Karpat: sil's'kyy zelenyy turyzm / S. O. Hutkevych, M. I. Haba, M. D. Korin'ko. – K.: NUKhT, 2016.
7. Dovhal' O. V. Sil's'kyy turyzm yak perspektyvnyy napryam pidpryyemnystva u sotsial'no-ekonomichnomu mekhanizmi rozvytku sela // Biznes-Inform. 2013. №4. S.316-320.
8. Kostrytsya M. M. Sil's'kyy turyzm: teoriya, metodolohiya, praktyka : monohrafiya / M.M. Kostrytsya. - Zhytomyr: ZhDTU, 2006. – 196s.
9. Malik M. Y. Sil's'kyy aharnyy turyzm yak chynnyk rozvytku sil's'kykh terytoriy Ukrainy / M. Y. Malik, L.V. Zaboranna // Ekonomika APK: [mizhnar. nauk.-vyrobn. zhurnal]. 2012. №5. S.110-115.
10. Rutyns'kyy M. Y., Zin'ko Yu. V. Sil's'kyy turyzm. K.: Znannya, 2006. 271s.
11. Tyshchenko S.V. Stanovlennya sil's'koho zelenoho turyzmu na terenakh Zhytomyrshchyny. Naukovi zapysky SumDPU imeni A. S. Makarenka. Neohrafichni nauky : zbirnyk naukovykh prats'. Sumy, 2018. Vyp. 9. S. 176–183.
12. Tyshchenko S.V. Sil's'kyy zelenyy turyzm v konteksti rozvytku netradytsiynoyi formy hospodaryuvannya. Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Seriya Neohrafichni nauky. 2018. № 8. – S. 293 – 301.
13. Tyshchenko S.V. Perspektivy rozvytku sil's'koho turyzmu na Zhytomyrshchyny // Turyzm ta kurorty: dosvid Izrayilyu dlya Ukrainy: Materialy mizhnarodnoyi nauково-praktychnoyi konferentsiyi. K.: Al'fa-PIK, 2018. S.84-87.
14. Tovtp M. Pravove rehulyuvannya ta standarty sil's'koho turyzmu. Dosvid okremykh krayin, problemy zakonodavstva Ukrainy // Vidpochynok v ukraiyins'komu seli. Poradnyk orhanizatoru vidpochynku ta vlasnyku sadyby. 2003. Vyp. 5. Turyzm sil's'kyy zelenyy. № 1. S. 9 – 15.
15. Shmahel's'ka M.O. Faktory rozvytku suchasnoho sil's'koho zelenoho turyzmu / Shmahel's'ka M.O. // Kul'tura narodov Prychornomor'ya. 2009. №176. Ts.95-97.
16. Shcherbak S. D. Rozvytok sil's'koho zelenoho ta ekolohichnoho turyzmu na Ukrainys'komu Polissi. Turyzm sil's'kyy zelenyy. 2007. № 4. 30s.

Надійшла до редколегії 30.09.19